

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
سال پنجم / شماره ۱۸ / تابستان ۱۳۹۵

رابطه تعهد حرفه‌ای و ماکیاولیسم در میان دانشجویان رشته حسابداری دانشگاه های آزاد اسلامی شهر تهران و کرج

سیده محمدجعفر میرزاپور آل هاشم

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
behjad_65@yahoo.com

ابراهیم عباسی

دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا (مسئول مکاتبات)
Abbasiebrahim2000@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۴/۹/۲۵ تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۲/۱۶

چکیده

این مقاله اثر ماکیاولیسم بر میزان تعهد حرفه‌ای دانشجویان رشته حسابداری دانشگاه های آزاد اسلامی شهر تهران و کرج در دو مقطع تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد را مورد بررسی قرار داده است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۵۲ دانشجو می باشد. داده های آماری از طریق توزیع پرسشنامه و آزمون فرضیه ها نیز بر اساس آزمون همبستگی با استفاده از رگرسیون چند متغیره و بررسی احتمال رخداد برخی از فرضیه ها از رگرسیون لاجستیک استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد شاخصه ماکیاولیسم با سطح تعهد حرفه‌ای رابطه ای معکوس دارد، همچنین نتایج تحقیق نشان داد دانشجویان زن در مقایسه با دانشجویان مرد متعهدتر هستند و دانشجویان متأهل نیز از سطح تعهد حرفه‌ای بالاتری نسبت به دانشجویان مجرد برخوردارند از سوی دیگر این پژوهش وجود رابطه معنادار میان سن و سطح تحصیلات دانشجویان با میزان تعهد حرفه‌ای در آنان را رد کرد.

واژه‌های کلیدی: ماکیاولیسم، تعهد حرفه‌ای، دانشجویان حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی.

۱- مقدمه

خود را انجام نداده است. یک حسابدار تنها پس از کسب نتیجه مورد نظر صاحبکار- با انجام کلیه اقدامهایی که نتیجه مزبور را حاصل می کند- وظیفه خود را به درستی انجام داده است

۴- از لحاظ فنی، حسابداران حرفه ای باید خدمات حرفه ای را مطابق با استانداردهای فنی و حرفه ای مناسب انجام دهند. حسابداران حرفه ای وظیفه دارند که خواسته های صاحبکار را تا جایی انجام دهند که با الزامات درستی و بی طرفانه بودن و در صورتی که حسابداران حرفه ای همان حسابداران رسمی باشند، با ویژگی استقلال سازگار باشد تفاوت اصلی این پژوهش با پژوهش های پیشین صورت گرفته در این زمینه تأکید بیشتر بر روی دانشجویان رشته ی حسابداری به عنوان جامعه ی هدف و همچنین استفاده از روش رگرسیون خطی چند متغیره برای آزمون برخی از فرضیه های آماری و بهره گیری از روش رگرسیون لاجستیک برای آزمون برخی دیگر از فرضیه ها می باشد.

پرسش اصلی این پژوهش آن است که آیا میان تعهد حرفه ای و شاخصه ی ماکیاولیسم دانشجویان رشته ی حسابداری رابطه معنا داری وجود دارد دانستن این ارتباط از این حیث دارای اهمیت است که می تواند توجه متولیان رشته حسابداری اعم از اساتید، دانشجویان، سیاست گذاران آموزشی، استاندارداردگذاران و یا حتی عامه ی مردم را به اهمیت رعایت اصول تعهد حرفه ای در حسابداری بیش از پیش معطوف سازد ارزش افزوده این پژوهش در مقایسه با پژوهش های پیشین افزایش تعداد متغیرها و فرضیه ها و استفاده از دانشجویان رشته ی حسابداری دانشگاه های آزاد اسلامی شهر تهران در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد می باشد. امید است نتایج حاصل از این پژوهش به مجامع حرفه ای جهت تدوین کتاب درسی با عنوان تعهد حرفه ای در حسابداری کمک کرده و فرایند آن را تسریع بخشد.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

ماکیاولیسم عبارت است از مجموعه اصول و روش های دستوری که نیکولو ماکیاولی سیاستمدار و فیلسوف ایتالیایی (۱۴۶۹-۱۵۲۷) برای زمامداری و حکومت بر مردم ارائه داد. نیکولو ماکیاولی که بنیاد این نظریه خود را پیرامون روش و هدف در سیاست قرار داده، در کتاب خود شهریار، هدف عمل سیاسی را دستیابی به قدرت می داند و بنابراین، آن را محدود به هیچ حکم اخلاقی نمی داند و در نتیجه به کار بردن هر وسیله ای را در سیاست برای پیشبرد اهداف مجاز می شمارد و بدین گونه سیاست را به کلی از اخلاق جدا می داند. کتاب و عقاید ماکیاولی را می توان در احکام ده گانه زیر خلاصه کرد :

همانطور که می دانیم میزان اعتبار یک حرفه در جامعه به میزان اعتبار افراد شاغل در حرفه مزبور و همچنین اعتماد عموم مردم به آن و البته ساختار انجمنهای حرفه ای، استاندارداردگذاران و اساتیدی که مسئولیت آموزش آن حرفه در دانشگاهها را بر عهده دارند بستگی دارد و حسابداری نیز از این قاعده مستثنی نیست. در سالهای اخیر رشته حسابداری به یکی از محبوب ترین و پرطرفدار ترین رشته های تحصیلی گروه علوم انسانی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در کشور تبدیل شده است و هر سال تعداد زیادی از دانشجویان به این رشته ورود پیدا کرده و مشغول به تحصیل می شوند، از آنجایی که دانشجویان رشته ی حسابداری نسل آینده حرفه حسابداری را تشکیل می دهند انجمن های علمی و حرفه ای بر آموزش اخلاق در دوران تحصیل دانشجویان رشته ی حسابداری تأکید زیادی دارند. به عقیده ی آنها، آموزش اخلاق به دانشجویان می تواند آنها را به رعایت اخلاق تشویق نماید. اهمیت اخلاق و تعهد حرفه ای در میان دانشجویان رشته حسابداری زمانی بر همگان آشکار می شود که بدانیم در حال حاضر هیچ صنعت، واحد تجاری یا بنگاه اقتصادی را نمی توان یافت که فاقد دایره حسابداری و مالی باشد و از سوی دیگر رشته حسابداری به فراخور ویژگی های ذاتی اش مستقیماً با امور مالی واحدهای تجاری در ارتباط است و حسابداران نه تنها نیازمند تبحر حرفه ای برای انجام صحیح و دقیق مسئولیت هایی که به آنها محول می شود هستند بلکه باید تعهد اخلاقی و حرفه ای را همواره به عنوان یک شاخص مهم و بازدارنده از ارتکاب به اعمال غیر اخلاقی نظیر سوء استفاده مالی، اختلاس، تقلب و غیره مدنظر داشته و در چارچوب آن عمل کنند اکنون پرسش این است که چرا اخلاق در حرفه حسابداری و حسابرسی دارای اهمیت ویژه ای است؟ دلایلی برای این موضوع وجود دارد که عبارتند از:

۱- حسابداران حرفه ای در قبال توجه به منافع عمومی و حفظ اعتبار حرفه حسابداری مسئولند. منافع شخصی نباید بر منافع عمومی برتر شمرده شود (ICAEW, 2009 and 2010).

۲- حسابداران به نمایندگی از صاحبکاران خود با طیفی از موضوعها روبه رو هستند. آنها اغلب به اطلاعات محرمانه و حساس دسترسی دارند. حسابرسان ادعا می کنند که نظر مستقل ارائه می دهند (ICAEW, 2009 and 2010).

۳- حسابدار حرفه ای خود را در قبال صاحبکار مسئول می داند. مأموریت او، حل مشکل صاحبکار و ایجاد ارزش مورد نیاز برای او است. در صورت ایجاد نشدن چنین ارزشی و در صورت حل نشدن چنین مشکلی، حسابدار حرفه ای وظیفه

اخلاق نظری به موضوعهای مرتبط با ماهیت مفاهیم و قضاوت‌های اخلاقی می‌پردازد. اخلاق هنجاری (دستوری) ضوابط و معیارهایی را برای چگونه زندگی کردن فراهم می‌آورد و در آن خوب و بد، درست و نادرست و نظایر آن تعریف و چگونگی انتخاب بین آنها و راه درست عمل کردن براساس قواعد معین بیان می‌شود. اخلاق کاربردی در واقع ادامه اخلاق هنجاری است که در آن کاربرد تئوریهای اخلاق هنجاری در اخلاقیاتی نظیر حقوق بشر، برابری نژادی و جنسیتی، عدالت و مسائل مشابه مورد بحث قرار می‌گیرد (علی‌مدد، ۱۳۸۳). برای روشن شدن محتوای اصول اخلاقی، بهتر است مدل تصمیم‌گیری یکپارچه تورن را بررسی کنیم. همان طور که در مدل تورن (شکل ۱) دیده می‌شود، این مدل از دو طبقه «رشد اخلاقی» و «فضیلت» تشکیل شده است. در این مدل منظور از حساسیت اخلاقی یعنی تفسیر موقعیت و آگاهی به اینکه چگونه اعمال مختلف، گروه‌های ذینفع را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به عبارتی دیگر، قبل از آنکه فرد بتواند عملی اخلاقی انجام دهد، باید وجود مسئله اخلاقی را درک کند. هر چند که انتظار می‌رود دانشجویان تابع آیین رفتار حرفه‌ای، مسائل اخلاقی را بهتر از سایر دانشجویان درک کنند، ولی یافته‌های پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تفاوت فاحشی بین دانشجویان حسابداری و دانشجویان دیگر وجود ندارد.

طبقه دوم در مدل تورن، فضیلت است که خود شامل دو عنصر انگیزه و هدف اخلاقی و شخصیت و رفتار اخلاقی است. (پینکس ۱۹۸۶) فضائل اخلاقی را به عنوان خصایص مثبت شخصیتی یاد کرده و معتقد است که وجود چنین خصایصی باعث می‌شود فرد در جهت منافع دیگران گام بردارد. همچنین رست بر این باور است که انگیزه اخلاقی باعث می‌شود فرد ارزشهای اخلاقی را بالاترین ارزشها بداند و شخصاً مسئولیت تمام پیامدهای اخلاقی را بپذیرد. اغلب اولین برخورد حرفه‌ای دانشجویان حسابداری تعامل با بخش دانشگاهی است. (رست، ۱۹۸۶)

عنصر چهارم مدل تورن، شخصیت اخلاقی است که به رفتار اخلاقی می‌انجامد. رست اعتقاد دارد شهامت یکی از ویژگیهای مطلوب اساسی در عنصر چهارم است که به فرد کمک می‌کند هدفهای اخلاقی را به رفتار اخلاقی تبدیل کند. با توجه به مطالب بالا، استادان حسابداری می‌توانند با افزایش حساسیت اخلاقی، استدلال اخلاقی و انگیزه اخلاقی دانشجویان را به رفتار اخلاقی تشویق کنند. همان طوری که از مدل تورن بر می‌آید آموزش در چهار حوزه حساسیت، استدلال، انگیزه و شخصیت اخلاقی می‌تواند دانشجویان را در قضاوت، شناسایی مسئله، هدفهای اخلاقی و رفتار اخلاقی کمک کند.

۱- همیشه در پی سود خویش باش، ۲- جز خویشتن هیچ کس را محترم مدار، ۳- بدی کن اما چنان وانمود کن که نیکی می‌کنی، ۴- حریص باش و آنچه را می‌توانی تصاحب کن، ۵- خسیس باش، ۶- خشن و درنده خوی باش، ۷- چون فرصت بدست آوری دیگران را بفریب، ۸- دشمنانت را بکش و اگر می‌توانی دوستانت را هم نیز، ۹- در رفتار با مردم به زور توسل جوی نه به مهربانی، ۱۰- چگونه برنده شدن در یک رقابت مهم نیست مهم برنده بودن است.

تعریف تعهد: تعاریف گوناگونی در مورد تعهد وجود دارد که این مفهوم را به دو دسته ی تعهد حرفه‌ای و تعهد سازمانی تقسیم می‌کنند.

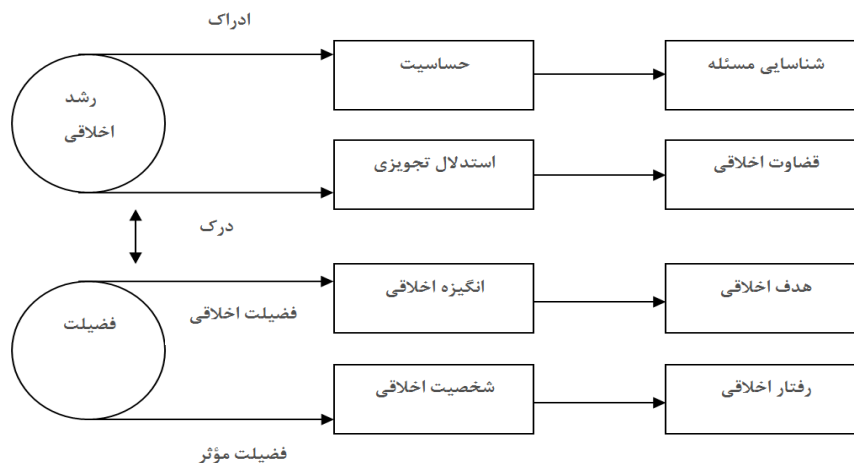
الف) تعهد حرفه‌ای: ساتتوس تعهد حرفه‌ای را احساس هویت و وابستگی نسبت به یک شغل و حرفه خاص می‌داند و بر تمایل و علاقه به کار در یک حرفه به عنوان تعهد حرفه‌ای تاکید می‌کند.

تعریف «والاس» و همکاران از تعهد حرفه‌ای همانند تعریف «آلن و می‌یر» از تعهد سازمانی است این پژوهشگر و همکارانش برای تعهد حرفه‌ای نیز سه بُعد عاطفی مستمر و هنجاری قائل شده و تعهد حرفه‌ای را احساس هویت با یک حرفه، نیاز به استمرار خدمت در یک شغل و احساس مسئولیت بالا نسبت به آن تعریف کرده اند. از طرف دیگر تعهد شغلی نوعی حالت شناختی و احساس هویت روانی با یک شغل را نشان می‌دهد تعهد شغلی به مقداری که یک شغل می‌تواند نیازهای فعلی فرد را برآورده سازد بستگی دارد. اشخاصی که شدیداً درگیر شغلشان هستند شغل را به عنوان بخش مهمی از هویت شخصی شان در نظر می‌گیرند علاوه بر این افراد دارای وابستگی شغلی بالا بیشتر علائق خود را وقف شغل خود می‌کنند.

ب) تعهد سازمانی: تعهد سازمانی به عنوان وابستگی عاطفی و روانی به سازمان در نظر گرفته می‌شود که بر اساس آن فردی که شدیداً متعهد است هویت خود را با سازمان معین می‌کند، در سازمان مشارکت کرده با آن تعامل می‌کند و از عضویت در سازمان لذت می‌برد.

اصول اخلاقی حسابداری بر اساس مدل تصمیم‌گیری تورن:

اخلاق در لغت به معنای خلق و خوی و علم اخلاق به معنای دانش بد و نیک‌خویی‌هاست و به‌طور خلاصه شامل شناخت صحیح از ناصحیح و آنگاه انجام صحیح و ترک ناصحیح است. به‌طور کلی اخلاق به سه رشته تقسیم می‌شود: اخلاق نظری، هنجاری و کاربردی.

شکل شماره ۱: مدل تورن Thorne Model

نیاز حسابداران حرفه ای به اخلاق

درستکاری: حسابدار حرفه ای باید در تمام روابط تجاری و حرفه ای درستکار و صادق باشد
 واقع بینی: حسابدار حرفه ای نباید اجازه دهد که تعصب، تضاد منافع یا نفوذ بی مورد دیگران، قضاوت حرفه ای و کار او را تحت تاثیر قرار دهد.

صلاحیت و مراقبت حرفه ای: حسابدار حرفه ای وظیفه مستمری دارد که دانش و مهارت حرفه ای خود را در سطح مورد نیاز نگه دارد تا اطمینان یابد که صاحبکار خدمات حرفه ای مناسب را براساس پیشرفتهای جاری در حوزه عمل، قانونگذاری و اصول فنی و مهارتها دریافت می کند. حسابدار حرفه ای باید در هنگام ارائه خدمات حرفه ای، با شایستگی و براساس استانداردهای فنی و حرفه ای مرتبط عمل کند.

رازداری: حسابدار حرفه ای باید به محرمانه بودن اطلاعاتی که در نتیجه روابط کاری و حرفه ای به دست می آید، توجه کند و نباید چنین اطلاعاتی را بدون داشتن اختیار مربوط، برای اشخاص ثالث افشا کند؛ مگر براساس یک حق قانونی یا حرفه ای و یا وجود وظیفه ای برای افشای چنین اطلاعاتی.

رفتار حرفه ای: حسابدار حرفه ای باید از قوانین مربوط و آیین نامه ها پیروی کند و از هر عملی که حرفه را بی اعتبار می کند، بپرهیزد.

فرقاندوست حقیقی و منصور زارع (۱۳۸۶) تأکید دارند که دانشگاهیان و شاغلین در حرفه باید اصول اخلاقی را بیاموزند و آن را در عمل بکار گیرند آنها پیشنهاد می نمایند که در حال حاضر اهمیت آموزش اصول اخلاقی بیشتر از گذشته احساس می شود و از جامعه ی دانشگاهی انتظار می رود به عنوان یکی از متولیان این امر، توجه ویژه ای به رعایت اخلاق و آموزش حرفه ای اصول اخلاقی نشان دهند. سرلک (۱۳۸۷) بیان می

دارد که آینده حرفه حسابداری، به رهبری اخلاقی توسط حسابداران حرفه ای و رهبران این حرفه وابسته است. به نظر او رعایت معیارهای اخلاقی و آموزش آنها برای درستکاری حسابداران ضروری است. توماس (۲۰۱۲) عنوان می کند که آموزش اخلاق در دوران دانشجویی، رابطه مستقیمی با رعایت اخلاق حرفه ای بعد از اتمام تحصیلات دارد.

هارتمن و ماس (۲۰۱۰) در پژوهش خود دریافتند، در مواقعی که مدیریت واحد تجاری از سوی جامعه برای تصمیم گیری های مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت تحت فشار هستند. کنترل کنندگان و حسابداران مدیریت از سوی مدیریت واحد تجاری، مجبور هستند تا با اعلام کسری بودجه بر نتایج آن تصمیم گیری ها تأثیرگذار باشند. در چنین مواقعی میزان ماکیاولیسم در حسابداران مدیریت افزایش می یابد. نتایج این پژوهش نشان داد که هر چه میزان مشارکت کنترل کنندگان در همراهی با مدیریت شرکت افزایش یابد، میزان ماکیاولیسم نیز در آنها افزایش می یابد.

پالومینو و کاناس (۲۰۱۰) در بررسی اثر ماکیاولیسم بر ترک شغل در میان کارکنان بانکهای اسپانیا دریافتند که ماکیاولیسم اثر منفی بر تمایل به ترک شغل دارد بدین معنی که هر چه میزان ماکیاولیسم افزایش یابد، میل به ترک شغل کاهش می یابد.

شوم و راثو (۲۰۰۹) میزان ماکیاولیسم در حسابرسان کانادایی شاغل در ۴ مؤسسه حسابرسی بزرگ و مؤسسات کوچک نشان دادند که میزان ماکیاولیسم در سطح مدیران و شرکای حسابرسی تفاوت معنی داری میان مؤسسات بزرگ و کوچک وجود ندارد. نتایج تحقیق آنها، نتایج تحقیقات انجام شده قبلی در این زمینه را تأیید کرد.

شامل میانگین، انحراف معیار و مدل رگرسیون خطی شامل محاسبه ضریب همبستگی ضریب تعیین، ضریب تعیین تعدیل شده استفاده شد لازم به ذکر است که در این تحقیق سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ در نظر گرفته شده است. همچنین به منظور ایجاد نوآوری در تحقیق از روش رگرسیون لجستیک نیز استفاده شده است.

پرسشنامه رفتاری کریستی و گیس از جمله معروفترین و معتبرترین پرسشنامه‌هاست که غالباً از آن برای اندازه‌گیری شاخصه ماکیاولیسم در افراد مختلف استفاده می‌شود که این پرسشنامه به دفعات برای انجام مطالعات در حوزه تحقیقات رفتاری توسط کارشناسان و صاحب نظران مورد استفاده قرار گرفته و نتایج حاصل از آنها، همگی از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار بوده است.

۴- فرضیه‌های پژوهش

- ۱) میان تعهد حرفه‌ای و ماکیاولیسم در میان دانشجویان رشته حسابداری رابطه معنا دار وجود دارد
- ۲) میان تعهد حرفه‌ای و سن دانشجویان رشته حسابداری رابطه معنا دار وجود دارد
- ۳) میان تعهد حرفه‌ای و میزان تحصیلات دانشجویان رشته حسابداری رابطه معنا دار وجود دارد
- ۴) میان تعهد حرفه‌ای و جنسیت دانشجویان رشته حسابداری رابطه معنا دار وجود دارد
- ۵) میان تعهد حرفه‌ای و وضعیت تأهل دانشجویان رشته حسابداری رابطه معنا دار وجود دارد

۵- مدل پژوهش و متغیرهای آن

همانطور که ملاحظه می‌شود برای بررسی متغیرها از یک مدل رگرسیونی خطی چند متغیره استفاده شده است.

$$Y = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_3 + a_4X_4 + a_5X_5 + \epsilon_i$$

Y=بیانگر تعهد حرفه‌ای (متغیر وابسته)

X1=بیانگر نمره ماکیاولیسم هر دانشجو (متغیر مستقل)

X2=بیانگر جنسیت هر دانشجو به نحوی که اگر مرد باشد

X3=مقدار آن یک و اگر زن باشد مقدار آن صفر است

X4=بیانگر سن هر دانشجو

X5=میزان تحصیلات دانشجویان (مقطع کارشناسی یا

کارشناسی ارشد)

X6=بیانگر وضعیت تاهل دانشجو

ϵ_i =بیانگر خطای مدل

ویک فیلد (۲۰۰۸) در بررسی ماکیاولیسم در حرفه حسابداری آمریکا دریافت که میزان ماکیاولیسم در حسابداران رسمی آمریکا کمتر از سایر حرفه‌هاست. او نشان داد که افراد جوان تر نسبت به افراد مسن تر از سطح ماکیاولیسم بیشتری برخوردار هستند و هرچه میزان تحصیلات افزایش یابد، ماکیاولیسم نیز افزایش می‌یابد همچنین نتایج این پژوهش نشان داد مردان از زنان فرصت طلب تر هستند. اما در این تحقیق وجود هرگونه رابطه معنا دار میان سطح درآمد افراد و سطح رضایت شغلی آنها با ماکیاولیسم مشاهده نشد.

۳- روش شناسی پژوهش

روش تحقیق در این مقاله پیمایشی از نوع کتابخانه‌ای می‌باشد که در آن از مطالب کتاب‌ها مقالات و سایت‌های مختلف اینترنتی استفاده شده است از آنجا که موضوع مورد تحقیق در حوزه علوم انسانی طبقه بندی می‌شود و در رشته حسابداری نیز در زمره تحقیقات رفتاری حسابداری جای می‌گیرد به همین جهت از روش پرسشنامه‌ای برای جمع آوری داده‌ها استفاده شده است پرسشنامه مزبور شامل ۳۶ سوال می‌باشد که از این تعداد ۲۰ سوال اول برای اندازه‌گیری ویژگی ماکیاولیسم و ۱۶ سوال بعدی برای اندازه‌گیری تعهد حرفه‌ای در میان دانشجویان رشته حسابداری می‌باشد همه سوالات بر اساس طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده است که نحوه امتیاز دهی به برخی سوالات به صورت صعودی یعنی (۱ تا ۵) و برای برخی دیگر به صورت نزولی یعنی (۵ تا ۱) می‌باشد و نحوه امتیازدهی به سوالات مربوط به اندازه‌گیری تعهد حرفه‌ای به صورت صعودی می‌باشد. تعداد ۱۵۲ پرسشنامه در میان دانشجویان رشته حسابداری در ۵ واحد دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران جنوب، تهران مرکز، علوم و تحقیقات و دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج توزیع شد. پس از استخراج داده‌های آماری از پرسشنامه‌ها آنها را در قالب جدولی در فضای اکسل مرتب کرده و سپس با استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه تحلیل قرار دادیم. پس از طرح اولیه ابزار اندازه‌گیری، به منظور بررسی روایی آن متعاقباً طی مرحله ممیزی به نظر خواهی اساتید و متخصصان گذاشته شد. در مرحله ممیزی ابزار اندازه‌گیری، پرسشنامه بین تعدادی از متخصصان و صاحب نظران توزیع و به صورت مقدماتی اجرا گردید تا اگر توصیه‌هایی در ارتباط با سوالات مطرح شده وجود دارد، پیشنهاد نمایند. این توصیه‌ها دریافت و در پرسشنامه نهایی منظور گردید. در نتیجه به نظر می‌رسد ابزار سنجش تحقیق حاضر از روایی ابزار سنجش برخوردار باشد. روشهای آماری مورد استفاده در این تحقیق، آمار توصیفی و استنباطی

جدول شماره ۴: توزیع تحصیلات

درصد	فراوانی	
۴۲,۸	۶۵	کارشناسی
۵۷,۲	۸۷	کارشناسی ارشد
۱۰۰,۰	۱۵۲	کل

جدول شماره ۱: توزیع سنی

حداکثر	حداقل	انحراف معیار	میانه	میانگین	تعداد
۵۳	۲۰	۶,۲۷	۲۸	۲۹,۷۴	۱۵۲

جدول شماره ۲: توزیع دانشگاه آزاد اسلامی واحد

علوم و تحقیقات	تهران جنوب	تهران مرکز	تهران شمال	کرج	کل
۴۳	۲۹	۳۰	۲۱	۲۹	۱۵۲
۲۸,۳	۱۹,۱	۱۹,۷	۱۳,۸	۱۹,۱	۱۰۰

جدول شماره ۵: وضعیت تاهل

درصد	فراوانی	
۶۱,۸	۹۴	مجرد
۳۸,۲	۵۸	متاهل
۱۰۰,۰	۱۵۲	کل

جدول شماره ۳: توزیع جنسیت

فراوانی	درصد	
۸۸	۵۷,۹	زن
۶۴	۴۲,۱	مرد
۱۵۲	۱۰۰	کل

تجزیه و تحلیل داده ها:

هدف کلی این است که بینیم آیا مدل بر اساس داده ها به صورت مناسب برازش داده شده است.

جدول شماره ۶: خلاصه مدل رگرسیونی

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین R ²	ضریب تعیین تصحیح شده	انحراف استاندارد خطاهای مدل
۱	۰,۴۱۴	۰,۱۷۱	۰,۱۴۳	۸,۳۶۵

جدول شماره ۷: تحلیل واریانس مدل رگرسیونی

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مجموع مربعات	آماره فیشر F	سطح معنی داری
۱	منبع تغییرات رگرسیونی	۵	۴۲۱,۶۰۶	۶,۰۲۵	۰,۰۰۰
	منبع تغییرات خطا (باقیمانده‌ها)	۱۴۶	۶۹,۹۷۵		
	جمع کل	۱۵۱	۱۲۳۴,۳۹۵		

جدول شماره ۸: ضرایب رگرسیون

سطح معنی داری	آماره آزمون t	ضرایب استاندارد نشده رگرسیونی		مدل
		ضرایب استاندارد شده رگرسیونی	پتا	
				عرض از مبدأ (مقدار ثابت)
۰,۰۰۰	۱۱,۷۰۴	۶,۵۳۷	۷۶,۵۰۱	ماکیاولیسم
۰,۰۰۰	-۳,۹۰۸	۰,۱۰۱	-۰,۳۹۶	سن
۰,۹۸۹	-۰,۰۱۴	۰,۱۲۳	-۰,۰۰۲	جنسیت
۰,۰۰۲	-۳,۱۳۸	۱,۴۷۵	-۴,۶۳۰	تحصیلات
۰,۲۷۲	۱,۱۰۲	۱,۴۱۴	۱,۵۵۸	وضعیت تاهل
۰,۰۰۸	۲,۶۹۴	۱,۵۴۷	۴,۱۶۸	

جدول شماره ۱۲: رده بندی مشاهدات بر اساس

مشاهدات و مقادیر پیشگویی شده

پیشگویی شده		تعدد		گام سوم	
درصد	پاسخ‌های صحیح	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۰,۰	۲۴	۶	ندارد	ندارد	ندارد
۹۵,۹	۱۱۷	۵	دارد	دارد	دارد
۸۰,۹	درصد کلی				

با توجه به جدول بالا مشاهده می شود در مجموع ۸۰,۹ درصد از داده‌ها توسط مدل درست تشخیص داده شده است.

جدول شماره ۱۳: ضرایب رگرسیونی

Exp(B)	Sig.	Df	Wald	S.E.	B	گام سوم
۰,۹۱۶	۰,۰۰۷	۱	۷,۳۲۸	۰,۰۳۲	-۰,۰۸۸	ماکیاولیسم
۳,۲۶۷	۰,۰۱۱	۱	۶,۵۴۵	۰,۴۶۳	۱,۱۸۴	جنسیت (زن نسبت به مرد)
۰,۲۴۲	۰,۰۰۸	۱	۷,۰۸۵	۰,۵۳۴	-۱,۴۲۰	وضعیت تاهل (مجرد نسبت به متاهل)
۷۹۸,۷۹۲	۰,۰۰۰	۱	۱۲,۵۳۳	۱,۸۸۸	۶,۶۸۳	عرض از مبدا

۶- نتایج پژوهش

آماره های توصیفی پژوهش نشان می دهد میانگین سن افراد مورد بررسی ۲۹,۷۴ سال با انحراف معیار ۶,۲۷ سال و میانه سنی ۲۸ سال می باشد. جوانترین آنها ۲۰ و مسنترین آنها ۵۳ سال سن داشتند همچنین ۱۹,۱ درصد از دانشجویان مورد بررسی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، ۱۳,۸ درصد تهران شمال، ۱۹,۷ تهران مرکز، ۱۹,۱ درصد تهران جنوب و ۲۸,۳ درصد از واحد علوم و تحقیقات بوده‌اند توزیع جنسیتی افراد مورد بررسی به صورت ۵۷,۹ زن و ۴۲,۱ درصد مرد بودند و همچنین ۴۲,۸ درصد از افراد مورد بررسی تحصیلاتشان کارشناسی و ۵۷,۲ درصد از آنها تحصیلاتشان کارشناسی ارشد بوده است و ۶۱,۸ درصد از افراد مورد بررسی مجرد و ۳۸,۲ درصد از آنها متاهل بوده‌اند. با توجه به اطلاعات جدول شماره ۶ ضریب تعیین به دست آمده $R^2 = ۰/۱۷۱$ مشاهده می شود متغیرهای مستقل (ماکیاولیسم، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و جنسیت) تنها ۱۷/۱٪ از تغییرات متغیر حرفه ای را تعیین می کند. در جدول شماره ۷ با توجه به مقدار آماره F جدول تحلیل واریانس $F = ۶/۰۲۵$ با درجه آزادی (۱۴۶ و ۵) با سطح معنی داری ۰/۰۰۰ و مقایسه این

برای بررسی رابطه بین ماکیاولیسم، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و جنسیت با وجود و عدم وجود تعهد حرفه ای از روش رگرسیون لاجستیک استفاده شد.

رگرسیون لاجستیک: مدل کلی رگرسیون لاجستیک به صورت زیر است:

$$\ln(p/1-p) = \text{Intercept} + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

جدول شماره ۹: آزمون آمنیوس ضرایب مدل

گام	آماره خی ۲	درجه آزادی	سطح معنی داری
گام	۶,۸۵۸	۱	۰,۰۰۹
بلوک	۱۹,۵۸۳	۳	۰,۰۰۰
مدل	۱۹,۵۸۳	۳	۰,۰۰۰

با توجه به آماره خی دو آزمون آمنیوس ۱۹,۵۸۳ با ۳ درجه آزادی و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و مقایسه آن با ۰,۰۵ مشاهده می شود حداقل برخی از ضرایب متغیرها در مدل مناسب هستند.

جدول شماره ۱۰: آماره‌های خلاصه مدل

گام	-2 Log likelihood	ضریب تعیین کاکس و اسنل	ضریب تعیین نگلکرک
۳	۱۳۱,۴۲۴	۰,۱۲۱	۰,۱۹۲

با توجه به آماره ضریب تعیین کاکس و اسنل ۰,۱۲۱ و ضریب تعیین نگلکرک ۰,۱۹۲ مشاهده می شود با توجه به ضریب تعیین کاکس حدود ۱۲ درصد و با توجه به ضریب تعیین نگلکرک مشاهده می شود حدود ۱۹ درصد از داده ها مدل را پوشش می دهند.

جدول شماره ۱۱: آزمون هاسمر و لمی شو

گام	آماره خی ۲	درجه آزادی	سطح معنی داری
۳	۸,۶۳۴	۸	۰,۳۷۴

با توجه به آماره آزمون هاسمر و لمی شو ۸,۶۳۴ با ۸ درجه آزادی و سطح معنی داری ۰,۳۷۴ و مقایسه این سطح معنی داری با ۰,۰۵ مشاهده می شود داده ها با مدل سازگار است.

رفتارهای فرصت طلبانه در میان دانشجویان مجرد به نسبت دانشجویان متأهل لزوم بازنگری در اصول آیین رفتار حرفه ای ضروری به نظر می رسد و باید مطابق با نیاز روزمره حسابداران هر چه سریعتر به روز رسانی شود. اساتید رشته حسابداری باید موضوعات مرتبط با اخلاق و تعهد حرفه ای را از طریق پایبندی عملی به آنها گسترش داده و در میان دانشجویان ترویج دهند. شیفر و سیمونز (۲۰۰۸) در بررسی اثر ماکیاولیسم بر فرار مالیاتی نشان داد ماکیاولیسم با فرار مالیاتی رابطه دارد و افراد با تحصیلات بالاتر میل بیشتری به ارتکاب اعمال فرصت طلبانه دارد که نتایج تحقیق بر نتایج پیشین منطبق بود اما نتایج پژوهش حاضر رابطه سطح تحصیلات و گرایشات ماکیاولیستی را تأیید نکرد. قانون گذاران نیز باید از طریق تصویب قوانین سختگیرانه در حوزه مبارزه با مفاسد مالی و اقتصادی میزان بازدارندگی قوانین را افزایش داده و از این طریق میزان ارتکاب رفتارهای فرصت طلبانه را به نحو چشمگیری کاهش دهند. با توجه به تعهد حرفه ای بیشتر دانشجویان زن در مقابل دانشجویان مرد لزوم انجام یک تحقیق جامع در حوزه جامعه شناختی و روان شناختی جهت ریشه یابی دلایل اصلی این موضوع امری حیاتی به نظر می رسد. با توجه به نتایج حاصل از تحقیق پیشنهاد می شود، رابطه تعهد حرفه ای و ماکیاولیسم در میان دانشجویان رشته حسابداری مشغول به تحصیل در دانشگاههای آزاد و سراسری به صورت مقایسه ای صورت گیرد تا بستر مناسبی جهت توسعه بیشتر موضوع برای انجام مطالعات آتی فراهم شود. همچنین پیشنهاد می شود میزان تعهد حرفه ای دانشجویان شاغل در سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان یک مطالعه موردی صورت پذیرد و میزان تعهد حرفه ای آنان در سطوح مختلف به عنوان کمک ممیز، ممیز، سر ممیز و ممیز کل به صورت جداگانه بررسی شود. با توجه به نقش آموزش گنجانیدن درسی با موضوع آیین رفتار حرفه ای در حسابداری به عنوان یک واحد درسی در برنامه آموزشی دانشجویان رشته حسابداری میزان پایبندی به اخلاق و تعهد حرفه ای را در آنان تقویت می کند.

فهرست منابع

- * بنی مهد، بهمن، مهربان، اشرف، مقایسه تفکر خلاقانه با موفقیت تحصیلی میان دانشجویان رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاههای دولتی، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۳
- * آیین رفتار حرفه ای سازمان حسابرسی، سایت www.audit.org.ir

سطح معنی داری با $\alpha = 0/05$ مشاهده می شود فرض صفر مبنی بر بی تأثیر بودن متغیرهای مستقل (ماکیاولیسم، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل و جنسیت) بر متغیر تعهد حرفه ای رد می شود.

با توجه به ضرایب رگرسیونی به دست آمده از جدول شماره ۸ مشاهده می شود عرض از مبدأ و ضریب متغیر رگرسیونی ماکیاولیسم، جنسیت، و وضعیت تاهل در سطح $0/05$ معنی دار می باشد ($Sig < 0/05$) و متغیرهای سن و تحصیلات در سطح 5 درصد معنی دار نیستند. ($Sig > 0/05$).

با توجه به جدول ضرایب رگرسیونی مشاهده می شود متغیرهای ماکیاولیسم، جنسیت و وضعیت تاهل در سطح $0/05$ معنی دار است. با توجه به مقدار ضریب رگرسیونی ماکیاولیسم $-0/088$ مشاهده می شود با افزایش نمره ماکیاولیسم شانس تعهد حرفه ای افراد $0/916$ و کمتر می شود و بالعکس.

با توجه به مقدار ضریب رگرسیونی جنسیت $1/184$ مشاهده می شود شانس تعهد حرفه ای در زنان $3/267$ برابر مردان است (در واقع زنان $2/267$ برابر بیشتر از مردان تعهد حرفه ای دارند).

با توجه به مقدار ضریب رگرسیونی وضعیت تاهل $-1/420$ مشاهده می شود شانس تعهد حرفه ای در افراد مجرد $0/242$ برابر افراد متأهل است (در واقع مجردها $0/242$ برابر شانس تعهد حرفه ای بیشتری نسبت به متأهلها دارند). با وجود این افراد متأهل تعهد حرفه ای بیشتری نسبت به افراد مجرد دارند و میزان آن حدود $4/13$ برابر خواهد بود.

۷- نتیجه گیری و بحث

تجزیه تحلیل صورت گرفته در این پژوهش بیانگر وجود رابطه معنادار میان شاخصه ی ماکیاولیسم جنسیت و وضعیت تاهل با میزان تعهد حرفه ای در میان دانشجویان رشته حسابداری بود که این به معنی تأیید فرضیه های اول، چهارم و پنجم بود همچنین نتایج این تحقیق وجود رابطه ی معنا دار میان سن و سطح تحصیلات دانشجویان با میزان تعهد حرفه ای در آنان را رد کرد که این نتایج، نتایج پژوهش ویک فیلد مبنی بر سطح تعهد پایین تر حسابداران جوان در مقایسه با حسابداران مسن را تأیید کرد. بنی مهد (۱۳۹۱) نشان داد حسابرسان جوان انگیزه های ماکیاولیستی بیشتری در مقایسه با افراد مسن تر دارند همچنین سطح گرایشات ماکیاولیستی در حسابرسان زن کمتر از مردان است. که نتایج پژوهش حاضر بر نتایج پژوهش پیشین منطبق بود. با توجه به وجود رابطه معنادار میان میزان تعهد حرفه ای و ماکیاولیسم گرایش به

- * Ed. Allison McClintic Marion. Gale Cengage, 2001. Ethics in Accounting. Encyclopedia of Business and Finance.
- * Hartmann, Frank G.H and Victor S. Mass(2010)"Why Business Unit Controllers Create Budget Slack : Involvement in Management, Social Pressure and Machiavellianism "Behavioral research In Accounting Vol.22,No.2pp.27-49
- * Hill M (1999). Accountant Quit over Mistrust. Philadelphia Inquirer, November 19, section C: 1.
- * Ketz JE, Miller PBW(1999). W.R. Grace's Disgraceful Abuse of Materiality. Accounting Today, May 24.
- * Palomino Pablo Ruiz and Ricardo Martinez Canas(2010)"Machiavellians, Unethical Workmates and Intention To Stay: An Empirical Exploration. " International Journal of Management and Information System, pp.59-65
- * Rest, j1986.Moral Development: Advances in Research and Theory, Praeger, New York,
- * Sarbanes – Oxley Act of 2002
- * Shome Anamitra , Hema Rao(2009) Machiavellianism in Public Accountants: some additional Canadian evidences, Business Ethics. Vol.18, Iss.4;pg.364
- * احمد الف اخلاق در حسابرسی و مطالعه در حوزه اخلاقیات در نهادهای حسابداری مختلف، ترجمه نگین محب و فاطمه مرادی مجله حسابرسی، شماره ۶۱، آبان ۱۳۹۱
- * اخلاق در حسابداری، سایت www.accfile.com
- * بنی مهد، بهمن. مطالعه ماکیاولیسم میان دانشجویان رشته حسابداری و حسابداران شاغل در حرفه، همایش ملی حسابداری ارزشی، بهمن ۹۱، دانشکده علوم اقتصادی.
- * بنی مهد، بهمن، هرچگانی، ابراهیم. رابطه بین ارزش های فردی و نیت اخلاقی حسابرسان، فصلنامه اخلاق در علوم و فن آوری، شماره ۴، سال ۱۳۹۱.
- * بیات، غلامرضا آئین رفتار حرفه ای در حسابداری و حسابرسی، مجله منابع انسانی، شماره ۵، ۱۳۸۸
- * بیات، غلامرضا. اخلاق حرفه ای در حسابداری و حسابرسی، مجله حسابدار، سال ۲۳، شماره ۲۰۴
- * جبارزاده کنگرلویی، سعید، پوررضا سلطان احمدی، اکبر، نجات بخش، حسین. نگرش های نوین در آموزش ارزش ها و اصول اخلاق حرفه ای حسابداری، مجله حسابرسی شماره ۵۳ تیرماه ۱۳۹۰.
- * زندگی نامه ماکیاولی، سایت ویکیپدیا www.wikipedia.org
- * عبیری، هلن، اخلاق حرفه ای در مشاغل، سایت انجمن حسابداری ایران.
- * علی مدد، مصطفی. درآمدی بر اخلاق و آیین رفتار حسابداران حرفه ای، مجله حسابرسی، شماره ۲۷، زمستان ۸۳.
- * فرقاندوست حقیقی کامبیز اصول اخلاقی به عنوان یکی از مفروضات بنیادی، مجله دانش و پژوهش حسابداری، سال سوم شماره یازدهم.
- * مجموعه مقالات دهمین همایش ملی حسابداری ایران، جلد هشتم، گزارشگری مالی، ۳ و ۴ خرداد ۹۱، تهران، دانشگاه الزهرا
- * ماکیاولی، نیکولو، شهریار، ترجمه داریوش آشوری، ویرایش دوم، نشر مرکز، تهران ۱۳۷۵
- * Accounting Ethics (2004). Available at www.echeat.com/essay.php?t=25839
- * American Institute of Certified Public Accountants (1988). AICPA Code of Professional Conduct. Jersey City.
- * David F. Bean, Richard A. Bernardi, 2007, A proposed structure for an accounting ethics course, Journal of Business Ethics Education, vol.4, pp.27-54
- * Ethical Values in accounting (2008). Available at: http://articles.directorym.com/Ethical_Values_In_Accounting-a800